

Evidentan je pad proizvodnje, kako osigurati opstanak hrvatskog voćarstva?

Proizvodnja hrane nije više samo problem proizvođača, nego i svih onih koji očekuju da je ima dovoljno, da je dobra, ukusna i lijepog izgleda i po mogućnosti jeftina, čulo se na 16. Savjetovanju hrvatskih voćara.

Foto: Maja Celing Celić

👁 293 🗨 65 ❤ 0

U Zagrebu je održano 16. Znanstveno-stručno savjetovanje hrvatskih voćara s međunarodnim sudjelovanjem u organizaciji Društva agrarnih novinara Hrvatske (DANH) i Hrvatske voćarske zajednice (HVZ), a uz podršku Hrvatskog agronomskog društva i suorganizaciju Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu (HAPIH). Savjetovanje je ove godine bilo posvećeno temi: Izazovi hrvatskog voćarstva pod utjecajem klimatskih promjena.

Inače, ovo tradicionalno okupljanje voćara počelo je dan ranije, 9. Izbornim saborom HVZ-a, na kojem je za dužnost predsjednika izabran jednoglasno dosadašnji predsjednik, **Branimir Markota**, koji je upozorio da u 12 godina, koliko se bavi proizvodnjom jabuka u Moslavini na modernoj plantaži, niti jednu nije bio dohodovan, ali, dodaje, i dalje idemo u tome smjeru, jer proizvodnja hrane, nema alternative.

Dovodi se u pitanje opstojnost proizvodnje voća

Prema njegovim riječima, **klimatske promjene** postale su stvarnost i proizvoditi hranu u tim sve neizvjesnijim okolnostima postao je veliki izazov za sve dionike. Nadalje, kaže, raznorazne objektivne okolnosti proizvodnje voća koje osobito određuju klimatske promjene postale su determinirajući okvir opstojnosti i nastavka proizvodnje, ali pitanje je u kojim količinskim okvirima i kojoj kvaliteti.

Markota je kazao da zahtjevi tržišta s jedne strane, institucionalni okviri proizvodnje od ograničavanja upotrebe zaštitnih sredstava, do raznih "zelenih" zahtjeva, zaista dovode u pitanje opstojnost proizvodnje u postojećim okvirima, a kamoli kad je riječ o povećanju koje se očekuje.

"Proizvodnja hrane nije više samo problem proizvođača, nego i svih onih koji očekuju da je ima dovoljno, da je dobra, ukusna i lijepog izgleda i po mogućnosti jeftina. Voće se oduvijek proizvodilo i proizvodit će se i ubuduće, ali treba jasno reći da takva proizvodnja ima i određene troškove, a bez naknade tih troškova teško je **očekivati opstanak** velike proizvodnje", naglasio je.

Savjetovanje voćara održano je u Zagrebu (Foto: M. Petković)

U tom smislu, trebamo tražiti rješenja koja će osigurati neophodno potrebnu proizvodnju koja je tržišno prihvatljiva, a proizvođaču isplativa. Ovo savjetovanje, dodao je, organizirano je s ciljem sagledavanja svih okolnosti koje donose klimatske promjene sa svim posljedicama s jedne strane i kako se proizvođači snalaze s tim izazovima te na kraju ima li tu rješenja? Koji su to modaliteti borbe s prirodom? "To je tema o kojoj će se još mnogo razgovarati i pokušati naći odgovore na današnja pitanja", drži Markota.

Otvarajući savjetovanje, ravnateljica Uprave za potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju **Željka Gudelj-Velaga** je kazala da brojne i učestale klimatske promjene treba adresirati, kako bi se mogli nositi s njima, bilo da se radi o vremenu dozrijevanja usjeva ili zaštitnim sredstvima. Ona je najavila smanjenje administrativnih opterećenja kako bi napravili najbolje za **voćarski sektor**, te bolje infrastrukturne projekte javnog navodnjavanja, kako bi ih koristilo što više korisnika. Cilj je, kaže, 14 posto površina RH pod eko površinama do 2027. godine, te uključivanje poljoprivrednika u sustav APIS, jer EK traži da se opišu problemi poljoprivredne proizvodnje. Uz to, istaknula je konverzijsku poljoprivredu, koja je jedna od sedam eko shema, a nosit će dodatni broj bodova na natječajima.

Koje su stvarne potrebe distributivnih centara za voće?

Voditelj znanstvenih savjetovanja Hrvatske voćarske zajednice, **Krunoslav Dugalić** kazao je da se hrvatsko voćarstvo nalazi u dubokoj recesiji, jer je evidentan **pad** proizvodnje voća, a rastu površine u voćarstvu koje nemaju proizvodnju. Dodao je da voćarstvo nije samo ljubav već i gospodarska grana, te je nužno njegovo veće otvaranje novim tehnologijama kao i u drugim razvijenim državama.

Predsjednica saborskog Odbora za poljoprivredu **Marijana Petir** je podsjetila kako su u Strategiji razvoja hrvatske poljoprivrede do 2030., kao i Nacionalnim strateškim planom u okviru Zajedničke poljoprivredne politike, postavljeni ciljevi koji se odnose na povećanje produktivnosti i otpornosti poljoprivrede na klimatske promjene, jačanje konkurentnosti, poticanje inovacija u poljoprivredno-prehrambenom sektoru te obnovu ruralnih gospodarstava i unapređenje uvjeta života u ruralnim područjima.

Kako se čulo, površine **pod navodnjavanjem** planirano je podići na 50.000 ha, pod ekološkom proizvodnjom na 140.000 ha, u stakleničkoj i plasteničkoj proizvodnji na 500 ha, površine pod trajnim nasadima proširiti za 5.000 ha, izgraditi regionalne distributivne centre i povećati udio proizvođača koji sudjeluju u kratkim lancima opskrbe hranom, rekla je Petir i dodala kako je u realizaciju tih ciljeva prema procjenama potrebno uložiti 7,5 milijardi eura, ali i otkloniti mnogobrojne administrativne, tehničke i druge prepreke koje stoje na putu transformaciji hrvatske poljoprivrede i ostanku ljudi na hrvatskom selu.

Petir je istaknula da je Nacionalnim planom oporavka i otpornosti za izgradnju i opremanje logističko **distributivnih centara za voće i povrće** predviđeno 610 milijuna kuna, no treba podsjetiti da taj novac moramo potrošiti do 2026. godine, i bilo bi dobro da se u toj omotnici nađe mjesta za sve one gdje postoji proizvodnja voća i stvarna potreba gradnje takvih centara.

Raste uvoz voća, a izvozi se industrijska jabuka

Predsjednica Odbora je podsjetila da se nedavnim izmjenama Zakona o poljoprivrednom zemljištu, nastojalo nagraditi one poljoprivrednike koji stvarno proizvode i stvaraju dodanu vrijednost. Najavila je tematsku sjednicu Odbora vezano uz nepoštena ponašanja osiguravajućih društava prema poljoprivrednicima i voćarima.

Upozorila je da je **samodostatnost** u proizvodnji voća prema posljednjem Zelenom izvješću Ministarstva poljoprivrede iznosila svega 47,6 posto svih potreba domaćeg tržišta, a samodostatni smo u proizvodnji trešanja i višanja te jabuka. Promatrano u odnosu na prosječnu godišnju količinu uvezenog voća u prethodnom petogodišnjem razdoblju, u 2020. godini, uvoz voća iskazano količinski povećan je za 7,3 posto.

U proizvodnji jabuka smo samodostatni (Foto: M.C. Celić)

Upravitelj Proizvođačke organizacije Jabuka.hr, **Luka Cvitan** istaknuo je da su u sedam godina postojanja, a počeli su s 21 proizvođača jabuka, povećali proizvodnju, bez ozbiljnijih skladišnih kapaciteta, koji se kreću između 25.000 i 30.000 tona sa 4.500 jabuka sa 160 ha na 350 do 400 ha sa 13 milijuna kilograma. On je najavio izgradnju distribucijskog centra u vrijednosti 23 do 25 milijuna eura. Dodao je da sorta gala, **domaća izvozna uzdanica**, teško podnosi klimatske promjene, odnosno izvoz na prekomorske destinacije, pa se uglavnom izvozi industrijska jabuka.

Predsjednik Kriznog stožera HVZ-a **Željko Ledinski** upozorio je na zadnjih 10 do 15 klimatski nepovoljnih godina za uzgoj voća, ali i neograničeni uvoz jeftinih poljskih jabuka na domaće tržište, kojih su prepuni trgovački centri.

Prodekan FAZOS-a izv.prof.dr.sc. **Tomislav Vinković** predstavio je projekt s 33 različite sorte jabuka u dva pokusna voćnjaka, od ljetnih do zimskih, odnosno kasnih.

*Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije u okviru javnog natječaja za poticanje kvalitetnog novinarstva